

POSTANOWIENIE

Dnia 31 maja 2017 r.

Sąd Rejonowy w Ciechanowie I Wydział Cywilny

w składzie następującym:

Przewodniczący – SSR Daniel Mychliński

Protokolant – starszy sekretarz sądowy Jolanta Dziki

po rozpoznaniu na rozprawie

w dniu 19 maja 2017 r. w Ciechanowie

sprawy z wniosku R. C.

z udziałem T. M., K. M. i U. K.

o dział spadku po M. M. (1) i zniesienie współwłasności

postanawia:

I. ustalić, że przedmiotem działu spadku po M. M. (1) jest:

1. udział wynoszący $\frac{1}{2}$ (jedna druga) części we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w G. gm. C., o łącznej powierzchni 3,5157 ha, w skład której wchodzi, oznaczone w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm obręb (...) G., zabudowane działki numer (...) oraz niezabudowane działki numer (...), o wartości (...) 234,00 zł (sto dwadzieścia cztery złote dwieście trzydzieści cztery złote),

2. udział wynoszący $\frac{1}{2}$ (jedna druga) części we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w G. gm. C. o powierzchni 5,9831 ha, stanowiącej niezabudowaną działkę gruntu, oznaczoną w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm obręb (...) G. numerem (...), dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), o wartości 112.183,00 zł (sto dwanaście tysięcy sto osiemdziesiąt trzy złote),

3. udział wynoszący $\frac{1}{2}$ (jedna druga) części we współwłasności ruchomości: kultywatora o wartości 400,00 zł (czteryście złotych), pługa 3-skibowego o wartości 300,00 zł (trzysta złotych), wialni o wartości 50,00 zł (pięćdziesiąt złotych), bron 5-polowych o wartości 250,00 zł (dwieście pięćdziesiąt złotych), młocarni (...) o wartości 250,00 zł (dwieście pięćdziesiąt złotych), obsypnika o wartości 75,00 zł (siedemdziesiąt pięć złotych), czyszczalni do zboża o wartości 2.500,00 zł (dwa tysiące pięćset złotych), ciągnika rolniczego marki U. (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 1.000,00 zł (jeden tysiąc złotych) oraz przyczepy rolniczej o wartości 750,00 zł (siedemset pięćdziesiąt złotych),

stanowiące współwłasność, z tytułu dziedziczenia, T. M., R. C., K. M. i U. K. po $\frac{1}{4}$ (jeden czwartej) części;

II. zaliczyć na schedę spadkową należną U. K. darowiznę o wartości 112.498,00 zł (sto dwanaście tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt osiem złotych);

III. zaliczyć na schedę spadkową należną R. C. darowiznę o wartości 5.000,00 zł (pięć tysięcy złotych);

IV. ustalić, że wartość spadku po M. M. (1), po zaliczeniu darowizn, wynosi 359.490,00 zł (trzysta pięćdziesiąt dziewięć tysięcy czterysta dziewięćdziesiąt złotych);

V. ustalić, że wartości schedy spadkowej spadkobierców M. M. (1), tj.: T. M., R. C., K. M. i U. K. wynoszą po 89.872,50 zł (osiemdziesiąt dziewięć tysięcy osiemset siedemdziesiąt dwa złote pięćdziesiąt groszy);

VI. dokonać działu spadku po M. M. (1) i zniesienia współwłasności w ten sposób, że opisane w pkt I postanowienia udziały w nieruchomościach i ruchomościach stanowiących przedmiot spadku po M. M. (1), przyznać na własność T. M., będącej współwłaścicielką w/w rzeczy w udziale wynoszącym 1/2 (jedna druga) części;

VII. zasądzić od T. M. na rzecz R. C., tytułem spłaty, kwotę 84.872,50 zł (osiemdziesiąt cztery tysiące osiemset siedemdziesiąt dwa złote pięćdziesiąt groszy), przy czym kwotę 17.872,50 zł (siedemnaście tysięcy osiemset siedemdziesiąt dwa złote pięćdziesiąt groszy) płatną w terminie 1 (jednego) miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia, kwotę 17.000,00 zł (siedemnaście tysięcy złotych) płatną do 30 czerwca 2018 r., kwotę (...).000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) płatną do 30 czerwca 2019 r., kwotę (...).000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) płatną do 30 czerwca 2020 r., kwotę (...).000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) płatną do 30 czerwca 2021 r., kwotę (...).000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych) płatną do 30 czerwca 2022 r. i kwotę (...).000,00 zł (dziesięć tysięcy złotych), płatną do 30 czerwca 2023 r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności poszczególnych spłat;

VIII. nakazać ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w Ciechanowie od T. M., R. C., K. M. i U. K. po 1.369,59 zł (jeden tysiąc trzysta sześćdziesiąt dziewięć złotych pięćdziesiąt dziewięć groszy), tytułem pokrycia wydatków Skarbu Państwa;

IX. pozostawić strony przy poniesionych kosztach postępowania związanych ze swym udziałem w sprawie.

Sygn. akt ***INs 580/15***

UZASADNIENIE

Wnioskodawczyni R. C. wniosła o dział spadku po M. M. (2) i zniesienie współwłasności, precyzując go pismem z dnia 17 czerwca 2016 r. (k. 141-142), podnosząc, iż w skład spadku wchodzi udziały wynoszące 1/2 części w nieruchomościach położonych w G., stanowiących działki numer (...) oraz ruchomości, wchodzące w skład gospodarstwa rolnego prowadzonego przez M. i T. M.. Wniosła także o ujawnienie i zaliczenie darowizn od spadkodawcy M. M. (1) na poczet schedy spadkowej każdego z obdarowanych. Żądała, aby w ramach zniesienia współwłasności, opisane we wniosku nieruchomości przyznać na współwłasność w częściach równych na rzecz T. M., K. M. i U. K. z obowiązkiem spłaty na jej rzecz.

Uczestniczka postępowania T. M. wniosła, aby nieruchomości zostały przyznane na jej rzecz, zgadzała się ze spłatą, ale w niższej wysokości niż oczekiwała tego wnioskodawczyni (k. 56-57 i k. 345-347).

W toku postępowania uczestnicy postępowania K. M. i U. K. wnosili, aby te nieruchomości przyznać właśnie matce T. M., bez jakichkolwiek spłat na ich rzecz, przy czym uczestniczka postępowania U. K. na ostatniej rozprawie zmieniła stanowisko i zażądała, aby również jej przyznać na współwłasność nieruchomości wchodzące w skład spadku (k. 351).

Uczestnicy postępowania T. M., K. M. i U. K. żądali zaliczenia na poczet schedy spadkowej darowizn dokonywanych na rzecz wnioskodawczyni przez spadkodawcę w latach 1995-2001 w łącznej wysokości 231.000,00 zł (k. 114, k. 146).

Sąd ustalił następujący stan faktyczny

Nieruchomość rolna położona w G. gm. C., o łącznej powierzchni 3,5157 ha, w skład której wchodzi, oznaczone w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm obręb (...) G., zabudowane działki numer (...)

oraz niezbudowane działki numer (...), stanowiła współwłasność na zasadach małżeńskiej wspólności ustawowej spadkodawcy M. M. (1) i T. M..

dowód : Akt Własności Ziemi nr (...) **k. 88 akt księgi wieczystej nr (...)** , wypis z rejestru gruntów **k. 78-79** i wykaz zmian gruntowych **k. 91-94**

Nieruchomość rolna położona w G. gm. C. o powierzchni 5,9831 ha, stanowiąca niezabudowaną działkę gruntu, oznaczoną w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm obręb (...) G. numerem (...), dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą numer (...), również stanowiła współwłasność na zasadach małżeńskiej wspólności ustawowej spadkodawcy M. M. (1) i T. M..

dowód : odpis z księgi wieczystej nr (...) **k. 9** , akta księgi wieczystej numer (...) **k. 3-4, k. 5, k. 17 i k. 18 tych akt** , wypis z rejestru gruntów **k. 80** , wykaz zmian gruntowych **k. 95-96**

Pierwotnie M. i T. M. byli współwłaścicielami całej działki numer (...) położonej w G. o powierzchni 11,9830 ha, która wcześniej (w momencie wydawania Aktu Własności Ziemi) nosiła numer (...). W dniu 15 listopada 2001 r., umową w formie Aktu Notarialnego Rep. A nr (...), darowali córce U. K. udział wynoszący 1/2 części we współwłasności tej nieruchomości, dokonując jednocześnie jej podziału quo ad usum w ten sposób, że M. i T. M. mieli użytkować połowę działki od strony wschodniej, zaś U. K. miała użytkować połowę działki od strony granicy wsi R.. Następnie umową z dnia 21 marca 2003 r., M. i T. M. oraz U. K. dokonali zniesienia współwłasności w/w nieruchomości, która już wówczas składała się z dwóch wydzielonych działek numer (...), w ten sposób, że M. i T. J. małżonkowie M. nabyli własność działki numer (...), a U. K. – własność działki numer (...). Dla tej nieruchomości, stanowiącej działkę numer (...), której właścicielem stała się U. K., założona została księga wieczysta numer (...).

dowód : akta księgi wieczystej numer (...) **k. 3-4, k. 5, k. 7, k. 8-9, k. 11, k. 15, k. 17 i k. 18 tych akt** oraz akta księgi wieczystej numer (...) **k. 2-3, k. 4 i k. 5 tych akt**

W skład gospodarstwa rolnego (...), na dzień śmierci M. M. (1) wchodziły jeszcze następujące ruchomości: kultywator, pług 3-skibowy, wialnia, brony 5-polowe, młocarnia (...) obsypnik, czyszczalnia do zboża, ciągnik rolniczy marki U. (...) o numerze rejestracyjnym (...) i przyczepa rolnicza.

bezsporne

M. M. (1) zmarł 12 kwietnia 2009 r. w C., ostatnio na stałe zamieszkiwał w G.. Spadek po nim nabyli: żona T. M., syn K. M. oraz córki U. K. i R. C. po 1/4 części każde z nich.

dowód : odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Ciechanowie z dnia 25 listopada 2014 r. - sygn. akt I Ns 452/14 **k. 8**

W skład spadku po M. M. (1) wchodziły udziały wynoszące 1/2 części we współwłasności nieruchomości i ruchomości, stanowiących składniki gospodarstwa rolnego (...).

bezsporne

Wartość udziału wynoszącego 1/2 części we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w G. gm. C., o łącznej powierzchni 3,5157 ha, w skład której wchodzi, oznaczone w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm obręb (...) G., zabudowane działki numer (...) oraz niezbudowane działki numer (...), wynosi (...).234,00 zł. Natomiast wartość udziału wynoszącego 1/2 części we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w G. gm. C. o powierzchni 5,9831 ha, stanowiącej niezabudowaną działkę gruntu, oznaczoną w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm obręb (...) G. numerem (...), dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...), wynosi 112.183,00 zł.

dowód : opinia biegłego z zakresu (...) **k. 186-222** i ustne wyjaśnienia biegłej z zakresu (...) do opinii pisemnej **k. 338-340**

Wartości udziałów wynoszących 1/2 części we współwłasności poszczególnych ruchomości wchodzących w skład spadku po M. M. (1) wynoszą odpowiednio: kultywatora - 400,00 zł, pługa 3-skibowego - 300,00 zł, wialni - 50,00 zł, bron 5-polowych - 250,00 zł, mlóczarni (...) - 250,00 zł, obsypnika - 75,00 zł, czyszczalni do zboża - 2.500,00 zł, ciągnika rolniczego marki U. (...) o numerze rejestracyjnym (...) - 1.000,00 zł, a przyrządy rolniczej - 750,00 zł.

dowód : opinia biegłego z zakresu wyceny wartości pojazdów L. K. **k. 293-304 i k. 317**

Wartość udziału, wynoszącego 1/2 części we współwłasności działki numer (...), który M. M. (1) darował swej córce U. K., wynosiła 112.498,00 zł.

dowód : opinia biegłego z zakresu (...) **k. 186-222** i ustne wyjaśnienia biegłej z zakresu (...) do opinii pisemnej **k. 338-340**

Spadkodawca M. M. (1) darował swej córce R. C. kwotę 5.000,00 zł.

bezsporne

J. M., pozostająca współwłaścicielką w 1/2 części przedmiotowych nieruchomości i ruchomości, zamieszkuje w budynku mieszkalnym usytuowanym na działce numer (...) w G., wspólnie z synem K. M.. Pozostałe nieruchomości, w tym zabudowana budynkami gospodarczymi działka numer (...), zostały oddane osobie trzeciej do używania i pobierania pożytków, na podstawie umowy dzierżawy. (...) zostały wydzierżawione bez obowiązku uiszczania czynszu, przy czym J. M. zachowała prawo pobierania dopłat bezpośrednich. Ich wysokość kształtuje się na poziomie ok. 10.000,00 zł rocznie i w całości pobiera je J. M..

J. M. utrzymuje się z renty w wysokości 1.400,00 zł miesięcznie. Jest osobą schorowaną, cierpi na reumatyzm, ma chorobę P. i skarży się na wysokie ciśnienie. Ma oszczędności, które umożliwiają jej dokonanie spłaty w wysokości 35.000,00 zł, płatnej w dwóch ratach, z których druga miałaby być odroczone o jeden rok.

dowód : zeznania uczestniczki postępowania T. M. **k. 345-347**

Powyższy stan faktyczny, Sąd ustalił na podstawie powołanych wyżej dowodów, przy czym część okoliczności nie była sporna.

Dokumentów, które przywołano powyżej żadna ze stron nie kwestionowała, a Sąd nie znalazł podstaw by ich nie uwzględnić.

Własność nieruchomości objętych wnioskiem o dział spadku i zniesienie współwłasności wykazano za pomocą Aktu Własności Ziemi i innych dokumentów znajdujących się w aktach ksiąg wieczystych nr (...), zaś stan tych nieruchomości i ich powierzchnię – za pomocą wypisów z rejestru gruntów. Z kolei porządek dziedziczenia po M. M. (1) – przekładający się na udziały we współwłasności poszczególnych nieruchomości i ruchomości – ustalono w oparciu o odpis postanowienia Sądu Rejonowego w Ciechanowie o stwierdzeniu nabycia spadku po w/w osobie, wydanego w sprawie I Ns 452/14.

Wartość nieruchomości, które były następnie podstawą do ustalenia wartości udziału M. M. (1) w tych nieruchomościach oraz wartości udziału darowanego U. K. w działce numer (...), Sąd ustalił w oparciu o opinię biegłej z zakresu (...) i jej ustne wyjaśnienia do opinii, złożone w trybie art. 286 KPC w związku z zastrzeżeniami uczestników postępowania. Wyjaśnienia te zostały uznane za wystarczające. Poza tym w ramach tych wyjaśnień, biegła poszerzyła swoją argumentację dotyczącą wartości nieruchomości, zdecydowanie potwierdziła swoją opinię pisemną, wykazała niezasadność zgłoszonych zastrzeżeń do jej opinii. Po złożeniu ustnych wyjaśnień przez biegłą, do samej opinii i tych dodatkowych argumentów strony już nie zgłaszały żadnych uwag.

Niezależnie od powyższego należy stwierdzić, że opinia biegłej P. W. jest rzetelna, spójna i logiczna. Brak jest tam sprzeczności. Wobec powyższego Sąd przyjął twierdzenia biegłej za prawidłowe.

Wartość ruchomości, a więc sprzętów i pojazdów rolniczych, sąd ustalił na podstawie opinii biegłego z zakresu wyceny wartości pojazdów L. K., która to opinia nie była kwestionowana, a Sąd nie znalazł podstaw, by jej nie uwzględnić. Następnie Sąd ustalił wartości 1/2 udziałów M. M. (1) we współwłasności tych rzeczy.

Okoliczność, że R. C. otrzymała darowiznę od rodziców w wysokości 10.000,00 zł, co oznacza wysokość darowizny od spadkodawcy M. M. (1) na poziomie 5.000,00 zł (1/2 ogółu darowizn od rodziców), Sąd uznał za niesporną. Uczestnicy postępowania w toku postępowania podnosili, że wnioskodawczyni otrzymywała od rodziców darowizny, ta z kolei przyznała, że darowizna ta wyniosła właśnie 10.000,00 zł.

Sąd nie dał natomiast wiary twierdzeniom i zeznaniom uczestników postępowania o wyższych darowiznach dokonywanych przez rodziców M. i J. M. na rzecz córki R. C., które miały wynieść w latach 1995-2001 ponad 230.000,00 zł (pisma - k. 114, k. 146). Twierdzenia te nie znalazły poparcia w innych dowodach. Same zaś zeznania uczestników postępowania muszą być ocenione jako jedynie próba przekonania Sądu o ich racjach, w celu uzyskania korzystniejszego rozstrzygnięcia w tej sprawie i wyeliminowania albo znaczącego ograniczenia spłaty wnioskodawczyni.

Wątpliwości budzi przede wszystkim to, czy w II połowie lat 90-tych XX wieku i na początku XXI wieku gospodarstwo rolne (...) było na tyle dochodowe, aby mogli oni aż tak wysokie kwoty pieniężne przekazywać córce. Pojawiają się co prawda w zeznaniach uczestników postępowania wątki o specjalistycznych uprawach i hodowlach oraz wysokich dochodach, ale nie przedstawiono Sądowi dokumentów (umów, potwierdzeń dostaw, potwierdzeń przelewów, wyciągów z rachunków bankowych), które potwierdzałyby taki stan rzeczy. Zwrócić należy uwagę, że w tym okresie nie pojawiły się w majątku M. i J. M. jakiegokolwiek cenne rzeczy, co mogłoby pośrednio świadczyć o tej bardzo dobrej kondycji gospodarstwa rolnego.

Powszechnie znanym faktem jest, że koniec lat 90-tych i początek XXI wieku to trudny okres dla rolnictwa w Polsce i trudno wyobrazić sobie – bez konkretnych dowodów – że akurat w przedmiotowym gospodarstwie sytuacja była tak znacząco lepsza. Trzeba podkreślić, że było to niezbyt duże gospodarstwo, o typowych glebach (niewysokiej jakości), z niezbyt rozwiniętym zapleczem budynków i sprzętu rolniczego.

Z tych względów, Sąd uznał, że małżonkowie M. nie mieli na tyle wysokich dochodów w tych latach, aby wspomagać córkę aż tak wielkimi kwotami pieniędzy.

Sąd zważył, co następuje

W ramach przedmiotowej sprawy, Sąd dokonał działu spadku po M. M. (1) i zniósł współwłasność rzeczy, stanowiących dotychczas majątek wspólny małżonków M. i J. M..

Przepisy regulujące zniesienie współwłasności to art. 210 – 221 KC oraz art. 617 – 625 KPC, zaś regulacje odnoszące się do działu spadku to przede wszystkim art. 1035, art. 1037 – 1046 KC oraz art. 682, art. 684 – 689 KPC. Sąd rozpoznając przedmiotową sprawę zastosował te właśnie przepisy.

Zgodnie z art. 210 KC, każdy ze współwłaścicieli może żądać zniesienia współwłasności. Uprawnienie to może być wyłączone przez czynność prawną na czas nie dłuższy niż pięć lat. Jednakże w ostatnim roku przed upływem zastrzeżonego terminu dopuszczalne jest jego przedłużenie na dalsze lat pięć; przedłużenie można ponowić.

Mając na uwadze powyższy przepis trzeba wyraźnie podkreślić, że wnioskodawczyni – jako współwłaścicielka, z tytułu spadkobrania po ojcu M. M. (1), opisanych we wniosku rzeczy – miała prawo żądać działu spadku i zniesienia współwłasności.

W związku z powyższym, mając na uwadze w zasadzie niesporną kwestię składników spadku po M. M. (1) oraz ich wartości wskazanych przez biegłych, Sąd ustalił, że w skład spadku po M. M. (1) wchodzi: udział wynoszący 1/2 części we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w G. gm. C., o łącznej powierzchni 3,5157 ha, w skład

której wchodzi, oznaczone w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm obręb (...) G., zabudowane działki numer (...) oraz niezabudowane działki numer (...) o wartości (...) 234,00 zł, udział wynoszący 1/2 części we współwłasności nieruchomości rolnej położonej w G. gm. C. o powierzchni 5,9831 ha, stanowiącej niezabudowaną działkę gruntu, oznaczoną w wypisie z rejestru gruntów jednostki ewidencyjnej C.-gm obręb (...) G. numerem (...), dla której Sąd Rejonowy w Ciechanowie VI Wydział Ksiąg Wieczystych prowadzi księgę wieczystą nr (...) o wartości 112.183,00 zł oraz udziały wynoszące po 1/2 części we współwłasności ruchomości: kultywatora o wartości 400,00 zł, pługa 3-skibowego o wartości 300,00 zł, wialni o wartości 50,00 zł, bron 5-polowych o wartości 250,00 zł, młocarni(...) o wartości 250,00 zł, obsypnika o wartości 75,00 zł, czyszczalni do zboża o wartości 2.500,00 zł, ciągnika rolniczego marki U. (...) o numerze rejestracyjnym (...) o wartości 1.000,00 zł i przycepy rolniczej o wartości 750,00 zł (**pkt I ppkt 1, 2 i 3 postanowienia**).

Zgodnie z art. 1039 § 1 KC, jeżeli w razie dziedziczenia ustawowego dział spadku następuje między zstępnymi albo między zstępnymi i małżonkiem, spadkobiercy ci są wzajemnie zobowiązani do zaliczenia na schedę spadkową otrzymanych od spadkodawcy darowizn oraz zapisów windykacyjnych, chyba że z oświadczenia spadkodawcy lub z okoliczności wynika, że darowizna lub zapis windykacyjny zostały dokonane ze zwolnieniem od obowiązku zaliczenia.

Wnioskodawczyni żądała zaliczenia na poczet schedy spadkowej wszystkich otrzymanych od spadkodawcy darowizn. Jak ustalono małżonkowie M. i T. M. dokonali darowizn na rzecz córek U. K. i R. C..

Córce U. K. darowali udział wynoszący 1/2 części we współwłasności nieruchomości stanowiącej działkę numer (...) położonej w G. o powierzchni 11,9830 ha, a następnie dokonując zniesienia współwłasności w/w nieruchomości, przekazali córce własność wydzielonej już działki (...). Wartość tej działki, którą pod tytułem darmym uzyskała od swych rodziców U. K., wynosiła na dzień śmierci M. M. (1) 224.996,00 zł, a zatem wartość darowizny spadkodawcy (udziału wynoszącego 1/2 części) wyniosła 112.498,00 zł.

Z kolei córce R. C. rodzice darowali pieniądze w kwocie (...) 5.000,00 zł. Z tego spadkodawca darował kwotę 5.000,00 zł, albowiem pieniądze pochodziły z majątku wspólnego M. i T. M..

Okoliczności tych darowizn nie wskazują zaś, aby darowizny te zostały zwolnione od obowiązku zaliczenia ich na poczet sched spadkowych.

W związku z powyższym, Sąd zaliczył na schedę spadkową należną U. K. darowiznę o wartości 112.498,00 zł, a na schedę spadkową należną R. C. darowiznę o wartości 5.000,00 zł (**pkt II i III postanowienia**).

W dalszej kolejności – w myśl art. 1042 § 1 KC – należało doliczyć wartość darowizn do spadku. Zgodnie bowiem z tym przepisem, zaliczenie na schedę spadkową przeprowadza się w ten sposób, że wartość darowizn lub zapisów windykacyjnych podlegających zaliczeniu dolicza się do spadku lub do części spadku, która ulega podziałowi między spadkobierców obowiązanych wzajemnie do zaliczenia, po czym oblicza się schedę spadkową każdego z tych spadkobierców, a następnie każdemu z nich zalicza się na poczet jego schedy wartość darowizny lub zapisu windykacyjnego podlegającej zaliczeniu.

W związku z powyższym Sąd doliczył do spadku, którego wartość wyniosła 241.992,00 zł darowizny na rzecz U. K. i R. C. i ustalił, że wartość spadku po M. M. (1), po zaliczeniu darowizn, wynosi 359.490,00 zł (**pkt IV postanowienia**).

W rezultacie, po uwzględnieniu udziałów w spadku po M. M. (1), wynikających z postanowienia o stwierdzeniu nabycia spadku, Sąd ustalił wartości poszczególnych sched spadkowych spadkobierców M. M. (1), tj.: T. M., R. C., K. M. i U. K., które okazały się równe (1/4 z 359.490,00 zł) i wyniosły po 89.872,50 zł (**pkt V postanowienia**).

Sąd dokonując działu spadku po M. M. (1) i zniesienia współwłasności, przyznał opisane w pkt I postanowienia udziały w nieruchomościach i ruchomościach na własność T. M., będącej współwłaścicielką w/w rzeczy w udziale wynoszącym 1/2 części (**pkt VI postanowienia**).

Stosownie do art. 211 i 212 KC, zniesienie współwłasności może nastąpić przez podział rzeczy wspólnej, przyznanie rzeczy jednemu ze współwłaścicieli lub przez sprzedaż rzeczy wspólnej i podział uzyskanej w ten sposób kwoty między współwłaścicieli. Podstawowym sposobem zniesienia współwłasności jest fizyczny podział rzeczy, o ile nie jest sprzeczny z przepisami ustawy lub ze społeczno – gospodarczym przeznaczeniem rzeczy albo że pociągałby za sobą istotną zmianę rzeczy lub znaczne zmniejszenie jej wartości.

W zasadzie zgoda była co do tego, że wszystkie składniki majątku spadkowego powinny przypaść T. M.. Wszystkimi tymi rzeczami, wchodzącymi w skład gospodarstwa rolnego, włada od kilkadziesiąt lat właśnie T. M. i jest ona emocjonalnie z nimi związana, co dała wyraz w czasie swych zeznaniach. Poza tym zamieszkuje tam już od wielu dziesiątek lat i nadal tam mieszka, aktualnie z synem K. M., który jako uczestnik postępowania zdecydowanie opowiadał się za tym, aby przyznać całe gospodarstwo rolne właśnie matce (k. 338-339). Wnioskodawczyni nie sprzeciwiała się takiemu rozwiązaniu.

Natomiast uczestniczka postępowania U. K., które przez długi czas również opowiadała się za przyznaniem gospodarstwa rolnego matce, na ostatniej rozprawie zawniosowała, aby również jej przyznać składniki majątku spadkowego. Jednakże wartość darowizny tej uczestniczki postępowania przewyższa wartość jej schedy spadkowej. Oznacza to, że nie jest ona co prawda zobowiązana do zwrotu nadwyżki, ale w takim przypadku – stosownie do treści art. 1040 KC – nie można jej uwzględnić przy działu spadku. Oznacza to, że nie było podstaw do przyznania uczestniczce postępowania U. K. jakichkolwiek składników majątku spadkowego spadku.

Wnioskodawczyni R. C. jako jedyny spadkobierca żądała spłaty. Uwzględniając fakt, że poszczególne składniki majątku spadkowego zostały przyznane uczestniczce postępowania T. M., została ona zobowiązana do spłaty właśnie na rzecz R. C.. Stosownie bowiem do art. 212 § 2 KC, rzecz która nie daje się podzielić, może być przyznana stosownie do okoliczności jednemu ze współwłaścicieli z obowiązkiem spłaty pozostałych.

Wartość schedy spadkowej każdego ze spadkobierców wyniosła 89.872,50 zł. Jednakże należało zaliczyć darowiznę dokonaną na rzecz wnioskodawczyni w wysokości 5.000,00 zł, a więc odjąć od schedy spadkowej wartość darowizny podlegającej zaliczeniu. W efekcie wysokość należnej spłaty wyniosła 84.872,50 zł (89.872,50 zł – 5.000,00 zł = 84.872,50 zł).

W związku z powyższym, Sąd zasądził od T. M. na rzecz R. C., tytułem spłaty, kwotę 84.872,50 zł, przy czym kwotę 17.872,50 zł płatną w terminie jednego miesiąca od uprawomocnienia się postanowienia, kwotę 17.000,00 zł płatną do 30 czerwca 2018 r., kwotę (...)000,00 zł płatną do 30 czerwca 2019 r., kwotę (...)000,00 zł płatną do 30 czerwca 2020 r., kwotę (...)000,00 zł płatną do 30 czerwca 2021 r., kwotę (...)000,00 zł płatną do 30 czerwca 2022 r. i kwotę (...)000,00 zł płatną do 30 czerwca 2023 r. wraz z odsetkami ustawowymi za opóźnienie w razie uchybienia terminowi płatności poszczególnych spłat (**pkt VII postanowienia**).

Rozstrzygając o sposobie spłaty, Sąd uwzględnił trudną sytuację finansową i zdrowotną zobowiązanej do spłaty T. M. oraz dobrą czy nawet bardzo dobrą sytuację wnioskodawczyni, co wielokrotnie powtarzała w czasie swych zeznań. Jak zadeklarowała uczestniczka postępowania T. M. w czasie zeznań byłaby w stanie dokonać spłaty w wysokości 35.000,00 zł, płatną w dwóch ratach, z których druga powinna być odroczone o rok. Z tych względów, Sąd pierwszą i drugą ratę ustalił na tym właśnie poziomie, uwzględniając też postulat odroczenia połowy tej spłaty o jeden rok. Kolejne raty spłat Sąd ustalił na kwotę (...)000,00 zł, płatne kolejno co rok. Sąd powiązał te kolejne spłaty z jedynym dochodem, który umożliwić będzie spłaty, a więc z dopłatami unijnymi, pobieranymi przez T. M. właśnie w wysokości (...)000,00 zł.

W dalszej części orzeczenia, Sąd rozstrzygnął o wydatkach poniesionych tymczasowo przez Skarb Państwa, związanych z pokryciem wynagrodzenia biegłych i kosztów dojazdu do miejsca zamieszkania uczestniczki postępowania T. M. (k. 277, k. 319 i k. 362). Łącznie dało to kwotę wydatków w wysokości 5.478,36 zł. Sąd uznając, że w równym stopniu wszystkie strony były zainteresowane rozstrzygnięciem tej sprawy, rozdzielił te koszty w równych częściach pomiędzy wszystkie strony. Uwzględniając powyższe, Sąd nakazał ściągnąć na rzecz Skarbu Państwa - Sądu Rejonowego w

Ciechanowie od T. M., R. C., K. M. i U. K. po 1.369,59 zł, tytułem pokrycia wydatków Skarbu Państwa (**pkt VIII postanowienia**).

W aspekcie zaś kosztów postępowania, Sąd pozostawił strony przy poniesionych kosztach postępowania, związanych z ich udziałem w sprawie, zgodnie z dyspozycją art. 520 § 1 KPC (**pkt IX postanowienia**).

Mając powyższe na uwadze, Sąd orzekł jak w postanowieniu.